

Nr 411.

Av herr **Ericsson, Herman, m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående statsbidrag till byggnader för folkskoleväsendet.

Genom proposition nr 367 har Kungl. Maj:t förelagt riksdagen förslag om nya grunder för statsbidrag till folkskolebyggnader, som i huvudsak innebära att bidragets storlek skall differentieras efter kommunernas bärkraft. Beträffande lämpligheten av att införa ett dylikt bidragssystem på området ha delade mening kommit till uttryck i de i propositionen redovisade remissyttrandena. Enligt vår mening föreligga bärande skäl för att en sådan differentiering i viss mån genomföres, men vi kunna ej finna förslaget godtagbart i vad det innebär att bidragstilldelningen skulle genom differentieringen bli mindre för många kommuner än enligt gällande bestämmelser.

Skolöverstyrelsen synes i sak ha träffat det rätta, då den i sitt yttrande framhållit att den ändring i nuvarande statsbidragsbestämmelser, som är mest angelägen ur synpunkten av folkskolans behov och berättigade önskemål, är att sätta de minst bärkraftiga kommunerna i stånd att utan alltför stora ekonomiska svårigheter lösa sina skolbyggnadsfrågor. Från denna utgångspunkt är det naturligt att staten ökar sin hjälp åt dessa kommuner. Men i stället har man förutsatt att sådan ökning skall genomföras inom ungefär samma totala kostnadsram för staten, som nuvarande bidragsregler innebära, och resultatet har därför enligt förslaget blivit att den ökade hjälpen åt de minst bärkraftiga kommunerna skall lämnas icke av staten utan, i realiteten, av övriga kommuner.

En sådan omläggning av ett statsbidragssystem torde innebära en nyhet och synes oss vara en eventualitet, som kommunerna rimligtvis ej borde behöva räkna med. Några övertygande skäl torde ej heller kunna anföras för att just i förevarande fall tillgripa en dylik utväg. Givetvis är det i och för sig önskligt att statsverket undgår utgiftsökningar men motsvarande gäller också för kommunernas del, även för kommuner med relativt god ekonomisk bärkraft. Och ingen torde på allvar vilja göra gällande att den ifrågavarande kostnadsökningen skulle bli mera kännbar för staten än för resp. kommuner.

Enligt vår mening bör sålunda staten själv bära kostnaderna för den bidragsökning till de minst bärkraftiga kommunerna som kan anses behöfelig. Då vi finna den i propositionen föreslagna förändringen beträffande tiden för bidragens utbetalning önskvärd och då nuvarande bidragstilldelning kan vid en sådan

förändring anses motsvara ungefär 50 procent av kostnaderna, föreslå vi därför, att samtliga skoldistrikt bli — oberoende av sin ekonomiska bärkraft — berättigade att erhålla bidrag till ifrågavarande byggnadsföretag enligt sistnämnda norm men att denna bidragsrätt kompletteras med bidragstillägg för de minst bärkraftiga skoldistrikten i anslutning till propositionens differentieringsregler. Bidragstillägg bör sålunda ifrågakomma för skoldistrikt med ett skatteunderlag — beräknat så som i propositionen förutsattes — av högst 10 skattekoronor per invånare. Man synes i så fall icke kunna uppställa en tabell för dessa bidragstillägg, som för de ifrågakommande skoldistrikten skulle alldeles motsvara propositionens bidragstabell. Men snarast synes den åsyftade tabellen för bidragstilläggen böra få följande utseende:

Antal skattekoronor per invånare	Bidragstillägg i % av bidragsunderhållet
högst 4	25—15
över 4 » 6	20—10
» 6 » 8	15—5
» 8 » 10	10—0

Det bör också framhållas, att man genom att, såsom nu angivits, bibehålla lika bidragsnorm för skoldistrikt med mer än 10 skattekoronor per invånare givetvis skulle undgå en stor del av det ökade administrativa arbete som en alltigenom graderad bidragsskala komme att innebära. De erinringar som framförts mot denna bidragsgradering med hänsyn till svårigheterna att inom bidragstabellens olika latituder rättvist bedöma de särskilda skoldistriktens bidragsbehov torde icke kunna alldeles underkännas. En begränsning av det antal fall, då sådan bedömning behöver förekomma, är därför i och för sig önskvärd.

Vi hemställa således,

att riksdagen måtte besluta sådan ändring i de av Kungl. Maj:t föreslagna grunderna för statsbidrag till byggnader för folkskoleväsendet som här ovan angivits.

Stockholm den 31 oktober 1945.

Herman Ericsson.

G. Iwar Anderson.

G. W. Källman.

Albert Forslund.

Axel Leander.

Fredrik Ström.

Axel Uhlén.

Edgar Sjö Dahl.

G. Heüman.

Edwin Berling.